

Om oppgaveskriving i filosofi

Dette notatet¹ presenterer noen grunnleggende råd for skriving av akademisk tekster med spesiell relevans til filosofi. Det er tiltenkt først og fremst oppgaveskrivingen knyttet til basisemner (1000-emner), men det kan også brukes på høyere nivåer.

De fleste emnene i filosofiprogrammet innebærer som en del av vurderingen eller den obligatoriske aktiviteten skriving av oppgave eller essay. Man får tilbakemelding på et utkast til oppgaven fra en læringsassistent eller faglærer, og vil ha mulighet til å skrive om og/eller utvide oppgaven. En viktig del av læringsprosessen er å kunne jobbe med silke tilbakemeldinger. Generelt er det nok slik for skriving som for mange andre ting at *øvelse gjør mester*.

Det er skrevet veldig mye om akademisk skriving (se listen nedenfor for noen forslag til videre lesning). Dette notatet skal fokusere på noe helt grunnleggende, nemlig oppgavens struktur. Det finnes flere måter å utforme en oppgave på, men en velprøvd og enkel måte er å dele den inn i en

1. tittel
2. en kort innledning, en mer omfattende
3. en mer omfattende hoveddel og
4. en kort avslutning/oppsummering.

Selv om det ikke er et absolutt krav, anbefales det at man i alle fall i starten av studiene følger en slik struktur. Man skal selvfølgelig ikke skrive av eller plagiere andres arbeid, eller bruke andres ideer uten henvisning. Arbeider man henviser til, må siteres ordentlig, gjerne med en *liste over referanser* på slutten av oppgaven. Følgende avsnitt utdyper litt om hver av disse delene av oppgaven:

¹ Notatet er skrevet på grunnlag av et notat om skriving øvingsoppgaver til ex.phil. forfattet av Kjartan Koch Mikalsen, med hjelp av Kjetil Skjerve, Erlend M. Dons og Mattias Solli. Mikalsen har gjort bruk av Pettersen, Roar C., *Oppgaveskrivingens ABC – veileder og førstehjelp for høgskolestudenter* (Universitetsforlaget, 2008). Jeg takker alle disse pluss Erlend M. Dons (igjen!), Lars Stangvik, Greger Vestgøte, Magne Reitan og Bengt Molander for tilbakemeldinger og råd.

Tittel

Overraskende mange utelater tittelen på oppgaven, noe som for leseren oppleves som desorienterende. I emner der det oppgis en oppgaveformulering, bør tittelen være denne. I emner der man utarbeide temaet/tittel under veiledning bør oppgaven ha denne tittelen. Tittelen/oppgaveformuleringen angis *i sin helhet*.

Innledning

En innledning har som funksjon å føre leseren inn i temaet og problematikken som resten av teksten handler om. Her forbereder man den som leser på hva som kommer videre i teksten ved å fortelle kort om tematikken og spørsmålsstillingen som tas opp. Innledningen vil ofte bestå i en redegjørelse for hvordan man forstår oppgaven og hvilke undertemaer man velger å legge vekt på. Innledningen kan også gi en antydning om hva man skal komme frem til i løpet av teksten, organisering av stoffet, og/eller definere noen sentrale, gjennomgående begrep. Lengden på innledningen bør ikke overstige ca. 10% av tekstens samlede omfang.

Hoveddelen

Hoveddelen er den mest omfangsrike delen av oppgaven, hvor man faktisk svarer på oppgaven. Ofte vil det handle om at man skal drøfte et utsagn eller spørsmål med utgangspunkt i to eller flere teorier eller tenkere nevnt i oppgaveteksten.

En drøfting er en diskusjon der man foretar en selvstendig vurdering av noe i lys av argumenter fra ulike teoretiske ståsteder eller perspektiver. For å kunne gjennomføre en slik drøfting kreves det en redegjørelse for de aktuelle teoriene med henblikk på det som skal drøftes. Gode redegjørelser får frem sammenhengen mellom elementene i en teori, slik at de fremstår som gjennomtenkte helheter heller enn en rekke påstander uten forbindelse til hverandre. Det er viktig å forklare hvordan en filosof argumenterer for sine standpunkter i tillegg til å redegjøre for hva standpunktene er. *Bruk av eksempler er gjerne en fin måte å få dette til på.*

Selve drøftingen handler om å belyse problemstillingen fra flere sider. Man er ikke nødt til å komme frem til et entydig svar eller ta klart stilling til fordel for den ene eller den andre teorien. Det er vel så viktig å vise at man klarer å se et saksfelt fra flere sider, og at man kan forklare tankegangen bak de ulike måtene å se saksfeltet på. Selv om det ikke blir sagt i oppgaveteksten, så er det alltid forventet at man sammenligner de teoriene man drøfter.

Det finnes ingen fasit på hvordan man bør organisere redegjørelse for teori i forhold til drøfting, men to hovedstrategier kan nevnes. Den ene går ut på å skille skarpt mellom en redegjørelsesdel og en drøftingsdel. Den andre går ut på at man drøfter og sammenligner underveis i redegjørelsen for teoriene. Uansett hvilken strategi man velger, bør man tilstrebe å fokusere kun på de sidene ved teoriene som er relevante for spørsmålet som skal drøftes, samt på de sentrale, relevante ulikhetene mellom teoriene.

Avslutningen

Avslutningen bør som innledningen være kort. Her er det vanlig å presentere en sammenfatning av hva man har kommet frem til i løpet av hoveddelen. Som nevnt over er det ikke nødvendig å komme frem til et entydig svar eller konklusjon på oppgavens spørsmålsstilling, men det går an å løfte blikket litt i avslutningen. Har for eksempel diskusjonen i hoveddelen betydning for andre viktige spørsmål som ikke er behandlet i oppgaven? Er det nye spørsmål som naturlig melder seg i lys av det en har skrevet? Eller er det viktige forbehold og begrensninger knyttet til drøftingen som er verdt å nevne? Det er samtidig viktig å huske på at man ikke bør innføre helt nye momenter i avslutningen.

Referanseliste

Referanser er en sentral del av akademisk skriving. Å referere til andres arbeid og tidligere forskning er en måte å etablere faglig troverdighet og å vise at man bygger et resonnement på allerede eksisterende posisjoner. I tråd med forskningsetiske prinsipper om akademisk redelighet er det viktig å markere dette tydelig med referanser. Det finnes flere ulike systemer for hvordan dette skal gjøres, en innføring i noen av de vanligste finnes her:

<https://i.ntnu.no/oppgaveskriving/bruke-og-referere-til-kilder>

Til slutt: å skrive *klart, presist og grammatisk riktig* er vesentlig ved all akademisk skriving, og ikke minst filosofi. Bruk en grammatikk- og stavelingssjekker. Del opp teksten i passende store avsnitt og sørg for at leseren er tilstrekkelig informert om fremdriften i oppgaven til enhver tid. Forklar sentrale begrep. Les gjennom det man har skrevet minst en gang for å kontrollere for feil, uklarheter og unøyaktigheter (eventuelt kan man be en studiekamerat lese oppgaven og gjøre det samme for han/henne). Aller sist: nummerer alltid sidene i oppgaven, det gjør den lettere for leseren å referere til.

Andre tekster/kilder om oppgaveskriving

- Hvordan skriver et filosofisk essay? Av IFRs Bjørn Myskja.
<https://www.ntnu.no/documents/38266540/40068889/Skriveveiledning+filosofi/dad621e7-8f27-46b7-b6a0-14bb9e924dfe>
- NTNUs sider om oppgaveskriving: <https://innsida.ntnu.no/oppgaveskriving>
- Guide til akademisk skriving utgitt av Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap
<https://www.ntnu.no/documents/149997/0/Guide+til+akademisk+skrivning+IVR.pdf/86bf49d9-d59f-4502-ba5c-b55e4255b14e>
- Guidelines on writing a philosophy paper. Av Jim Pryor (amerikansk filosof)
<http://www.jimpryor.net/teaching/guidelines/writing.html>
- Magne Reitan 'Å skrive argumentativt' i hans *Argumentasjonsteori* (Fagbokforlaget 2016), 213-218.
- Brian David Mogck *Writing to Reason: A Companion for Philosophy Students and Instructors*, Blackwell 2008.